

(imię i nazwisko)

ucz. kl.

(klasa, szkoła)

2010 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

GIMTOJI KALBA (LENKŲ)

JĘZYK POLSKI

Testas
Test

3 czerwca 2010 roku

Czas trwania – 1 godz. 30 min.

Wskazówki:

- Sprawdź, czy w teście nie ma czystych kartek lub innych widocznych błędów drukarskich. Poinformuj o tym komisję.
- Oceniane będą tylko zadania wykonane piórem lub długopisem. Kolor atramentu lub wkładu – ciemnoniebieski. Nie wolno wprowadzać żadnych poprawek, nie można kreślić ani używać korektora.
- Pisz czytelnie. Za nieczytelne odpowiedzi otrzymasz 0 punktów.
- Wykonując zadania testu, odpowiedzi formułuj zwięźle i zrozumiale. Odpowiedzi muszą się zmieścić w przeznaczonych dla nich miejscach.
- Na marginesie osoby sprawdzające wpisują punktację.

Powodzenia!

	Maksymalna liczba punktów	Suma uzyskanych punktów		
		1 osoba sprawdzająca	2 osoba sprawdzająca	3 osoba sprawdzająca
Zadania do tekstu I (1–8)	15			
Zadania do tekstu II (9–12)	10			
Zadania z nauki o literaturze (13–15)	6			
Zadania z nauki o języku i kultury języka (16–18)	7			
Ogólna suma uzyskanych punktów	38			
Ogólna suma uzyskanych punktów, zaokrąglona do liczby całkowitej	38			

Vertinimo komisija:

_____ (Parašas, vardas ir pavardė)

_____ (Parašas, vardas ir pavardė)

_____ (Parašas, vardas ir pavardė)

TEKST I

Dorota Terakowska

TAM GDZIE SPADAJĄ ANIOŁY

(urywek)

1. – Mamo! Mamusiu! Anioły fruną po niebie! – krzyczała Ewa, wbiegając do pracowni matki. Kolebała się zabawnie na swych krótkich, niepewnych nóżkach i Anna pomyślała z rozbawieniem, że mała ma kaczy chód. Oczywiście, wyrośnie z tego, skończyła dopiero pięć lat... Zerknęła na córeczkę, uśmiechnęła się z pobłażliwą czułością i wróciła do pracy.

– Mamo! Mamusiu! Chodź! Szybko! Anioły fruną po niebie! Anioły! – wołała niecierpliwie Ewa. Szarpała matkę za spódnice, usiłowała schwycić ją za rękę, lecz ta zajęta była swoją pracą. W skupieniu modelowała bryłę szybko schnącej gliny. Robiła to już drugi miesiąc i wciąż była niezadowolona. Rzeźba mało przypominała wymarzoną Pietę¹. Ta Pieta – Pieta Anny – miała być inna niż klasyczne: matka nie będzie rozpaczać po utracie dziecka, ale z powodu prześladowającego je złego losu. Jej dziecko nie umarło – wciąż żyje, lecz cierpi. Matka musi zatem mieć tragiczny wyraz ust, czujące i nieszczęśliwe spojrzenie, przejmujący ból widoczny w rysach. Tymczasem rysy rzeźby są martwe; czegoś im brakuje. Czego, u diabła?!

Anna znów zanurzyła ręce w mokrej, kleistej glinie i przyłożyła je do wklęsłych policzków wielkiej, obcej głowy. Przecież miała to być twarz znajoma i bliska. Zmrużyła oczy i jeszcze raz przyjrzała się swemu dziełu. „Obrzydliwy gniot²”, pomyślała z urazą do siebie i świata.

2. – Mamo! Mamusiu! Anioły fruną po niebie! Są właśnie nad naszym domem! Chodź, zobacz! Już! Teraz! – krzyczała mała Ewa, szarpiąc matkę za skraj sukni. Tak bardzo chciała, żeby matka wzięła ją za rękę i wyszła przed dom zobaczyć niesamowity widok, który zwrócił jej uwagę, gdy bawiła się w ogrodzie. Lecz matka nadal nie reagowała, skupiona na pracy.

...jeszcze przed chwilą Ewa polewała wodą ziemię, ugniatała ją jak ciasto i, naśladując matkę, usiłowała wyrzeźbić kota. Ale kot wciąż nie był koci. Zniszczyła go więc jednym ruchem, by zacząć wszystko od nowa – i właśnie wtedy usłyszała nad sobą zrazu delikatny i odległy, a potem rosnący, i wreszcie niezwykle potężny łopot skrzydeł. Podniosła głowę – i ujrzała... Anioły. Mnóstwo Aniołów. Frunęły na tyle wysoko, że nie można było rozróżnić pojedynczych sylwetek, a zarazem na tyle nisko, że nie miało się wątpliwości, kim są unoszące się pomiędzy Niebem a Ziemią skrzydlate Istoty. Nie ptaki i nie motyle. Anioły.

Mama musi się śpieszyć, jeśli chce je ujrzeć. Anioły za chwilę mogą się skryć za chmurą lub lasem, czy wręcz rozpląnąć w powietrzu. Na pewno nie latają codziennie, skoro Ewa widzi je pierwszy raz w swoim, niby krótkim, lecz dla niej bardzo długim życiu. Jeśli mama natychmiast nie przerwie pracy i nie zejdzie, Anioły odfruną. A wówczas nikt nie uwierzy, że naprawdę tu były. Nawet babcia.

3. – Mamusiu! Mamo! Anioły! Słyszysz skrzydła?! Chodź!

Lecz Anna tylko podeszła do okna, uchyliła je, nawet nie wyglądając, i znowu wpatrzyła się w rzeźbę. Wraz z rześkim, wilgotnym zapachem powietrza do pracowni wpadł charakterystyczny, głośny szum, jaki wydają setki potężnych skrzydeł.

Wędrownie ptaki. Więc to już wiosna, pomyślała z przelotnym zdziwieniem, gdyż pracując zapominała o porze roku, a nawet dnia.

Odeszła od okna i znów zbliżyła się do swojej nieudanej Piety. Wsadziła ręce w lepką, żółtawą glinę, czując jej obcy chłód. Zły znak. Gdy rzeźbiła w zgodzie z sobą, glina wydawała się ciepła. Lecz Anna rzadko powodowała się³ uczuciami, częściej rozumem. Nie wierzyła w intuicję, o której tyle rozprawiali jej koledzy artyści, lecz w uporządkowaną, logiczną pracę mózgu. Dzieło należało najpierw zaplanować, następnie rozrysować w szkicowniku i w końcu wykonać. Praca jak inne. Artyści wierzący w natchnienie budzili w Annie podejrliwość.

– Anioły... – powtórzyła w zamyśleniu. – Ładnie nazwałaś ptaki, córeczko. Muszą być duże, skoro ich skrzydła tak głośno łopocą. To żurawie, łabędzie czy dzikie kaczki?

– To nie ptaki, mamusiu. Anioły. Przecież mówiłam... – powiedziała Ewa z wyrzutem.

¹ *Pieta* – rzeźba lub obraz Matki Boskiej z martwym Chrystusem na kolanach.

² *Gniot* – *pot.* tu: nieudane dzieło sztuki.

³ *Powodowała się* – kierowała się.

Zadania do tekstu I Punkty
1 2

1. Podaj informacje o bohaterkach tego urywka.

MATKA Imię: _____ Zawód: _____

CÓRKA Imię: _____ Wiek: _____

(2 punkty)

2. Z 1. części tekstu wypisz 2 połączenia wyrazowe, opisujące zachowanie się córki.

1. _____

2. _____

(1 punkt)

3. Dlaczego Anna była niezadowolona ze swojej rzeźby? Podkreśl w tabeli 2 odpowiednie frazy.

rzeźba mało przypominała wymarzoną Pietę; twarz Matki Boskiej była znajoma i bliska; rysy rzeźby były martwe; modelowała rzeźbę w skupieniu; glina była mokra i kleista

(1 punkt)

4. Jakie rysy twarzy Anna chciała nadać rzeźbie Matki Boskiej? Wypisz 2 cytaty z tekstu.

1. _____

2. _____

(2 punkty)

5. Uzupełnij poniższe zdanie 2 rzeczownikami lub połączeniami wyrazowymi z 2. części tekstu.

Bawiąc się w ogrodzie, Ewa usłyszała _____ i

ujrzała _____ .

(2 punkty)

6. Wypisz z 3. części tekstu zdania, które mówią o odczuciach Anny podczas rzeźbienia.

Zły znak – _____

Dobry znak – _____

(2 punkty)

7. Podkreśl 4 właściwe odpowiedzi.

Anna była:

- A zapracowanym człowiekiem
- B racjonalistką
- C czułą matką
- D artystką wierzącą w natchnienie
- E osobą dokładną w pracy
- F artystką zadowoloną z wykonywanej pracy
- G marzycielką zachwyconą Aniołami

(2 punkty)

8. Podkreślone wyrazy zastąp:

a) synonimami

zerknęła na córeczkę – _____ na córeczkę

szarpała matkę za spódnicę – _____ matkę za spódnicę

pomyślała z urazą – pomyślała _____

b) antonimami

w skupieniu modelowała – _____ modelowała

tragiczny wyraz ust – _____ wyraz ust

wklęsłe policzki – _____ policzki

(3 punkty)

Punkty
1 2

Suma punktów za zadania 1–8 (15 punktów)		
---	--	--

TEKST II*Ernest Bryll***CZEMU ZAMYKASZ DRZWI ZA SOBĄ...**

Czemu zamykasz drzwi za sobą
 Tak szybko żeby nikt nie zdążył
 Wejść do mieszkania razem z tobą
 Za oknem przecież Anioł krąży

Słuchaj naprawdę to Twój Anioł
 Więc po co ma na deszczu czekać
 On z nieba na to jest posłany
 By czuwał wiernie przy człowieku

Takie jest nad nim prawo boże
 Że żyć bez ciebie nie może
 W szyby
 Puka
 Skrzydłami
 Puść go – niech żyje z nami

Czego za sobą drzwi zamykasz
 Czy boisz się przeciągu?
 Niech wiatr zahuczy jak muzyka
 I w niebo nas pociągnie

*(W ciepłym wnętrzu kolędy, 2007)***Zadania do tekstu II****9.** Podkreśl poprawną odpowiedź.

Osoba mówiąca w wierszu E. Brylla to:

- A Anioł
- B Narrator
- C Podmiot liryczny
- D Autor

*(1 punkt)***10.** Wypisz z wiersza 2 połączenia wyrazowe, za pomocą których adresat jest przekonywany, że powinien wpuścić Anioła do domu.

1. _____

2. _____

*(2 punkty)*Punkty
1 2

11. Czy podane stwierdzenia zgadzają się z treścią tekstów D. Terakowskiej i E. Brylla?
Wpisz do odpowiednich klatek tabeli TAK lub NIE.

Stwierdzenie	D. Terakowska <i>Tam gdzie spadają anioły</i>	E. Bryll <i>Czemu zamykasz...</i>
A Nie wszyscy ludzie potrafią dostrzec Aniołów		
B Przeznaczeniem Aniołów jest opieka nad ludźmi		
C Anioły to skrzydlate istoty		
D Anioły boją się przeciągów		

(4 punkty)

12. Nazwij środki artystyczne, które zostały zastosowane w następujących cytatach z tekstów.

Cytat	Nazwa środka artystycznego
<i>głośny szum</i>	
<i>rysy rzeźby są martwe</i>	
<i>wiatr zahuczy jak muzyka</i>	

(3 punkty)

Suma punktów za zadania 9–12 (10 punktów)		
--	--	--

Punkty	
1	
2	

Zadania z nauki o literaturze

13. Zaznacz poprawną odpowiedź.

Strofa to:

- A gatunek literacki;
- B wyodrębniona część wiersza składająca się z kilku wersów;
- C wypowiedź podmiotu lirycznego;
- D krótki utwór wierszowany.

(1 punkt)

14. Wpisz do tabeli nazwiska autorów podanych utworów.

Tytuł utworu	Autor
1. <i>Sonety krymskie</i>	
2. <i>Latarnik</i>	
3. <i>Rozdzióbią nas kruki, wrony...</i>	
4. <i>Moralność pani Dulskiej</i>	
5. <i>Medaliony</i>	
6. <i>Ikar</i>	

(3 punkty)

15. Przy podanych określeniach wpisz odpowiednie nazwy gatunków literackich z ramki.

1. Utwór jednowątkowy – _____
2. Utwór, w którym mamy rozbudowany świat przedstawiony – _____
3. Utwór, w którym elementy realistyczne przeplatają się z fantastycznymi – _____
4. Utwór kończący się morałem – _____

Bajka, nowela, powieść, legenda

(2 punkty)

Suma punktów za zadania 13–15 (6 punktów)		
--	--	--

Zadania z nauki o języku i kultury języka

16. Określ, ile zdań składowych ma to zdanie wielokrotnie złożone. Wypisz zdanie główne.

Tak bardzo chciała, żeby matka wzięła ją za rękę i wyszła przed dom zobaczyć niesamowity widok, który zwrócił jej uwagę, gdy bawiła się w ogródku.

Liczba zdań składowych: _____

Zdanie główne: _____

(2 punkty)

17. Od podanych rzeczowników utwórz przymiotniki.

Litwa – _____ glina – _____

Rosja – _____ kot – _____

Włochy – _____ łabędź – _____

(3 punkty)

18. Popraw w zdaniach podkreślone błędy i zapisz obok poprawne formy.

1. Jednych interesuje film, drugich – teatr. – _____

2. Ważną rolę w moim życiu rozgrywa zdrowie. – _____

3. Szedła przez życie bez porażek. – _____

4. Zaszliśmy do jego po lekcjach. – _____

(2 punkty)

Punkty	
1	2

Suma punktów za zadania 16–18 (7 punktów)		
--	--	--